

SENMANARI POPULAR, HUMORISTICH Y LITERARI

DONARÀ UNA LLISSÓ CADA DISSAPTE

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ

Carrer de Fontanella, núm. 5, entressol, 1.ª; Barcelona.

Número solt 5 céntims. --- Atrassats 10 céntims.

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Barcelona: semestre, 2 ps. un any, 3 ps. — Fora: semestre, 2'50 ps. un any, 4 ps.

FLORS DE TEMPORADA

Son unas flors, quals aromas
no 's poden resistí pas;

¡Que 'n quedaréu de pansidas
quan aquell sol tregui 'l nas!

Diu lo Sr. Hidalgo:

"Poch avans de morir, el savi Cardenal Monescillo colocat davant del sepulcre, dirigí als espanyols sos consells polítics. Ara ens parla el Cardenal Sancha. Els dos tenen el caràcter de Prímat, escriuen desde un mateix lloch y suposém que ab iguals miras. Y apesar de la identitat de càrrech y suposém que de intenció, sos consells resultan contradictoris y completament oposats, de tal manera, que es impossible atendre al Sr. Sancha sens desatendre per complet al inolvidable Sr. Monescillo.

"El que no sapigués el cambi de personas y 's ficés solument en el Prímat, que es el mateix, creuria veure en somnis lo que es pura realitat, perque ningú s'atreveria á suposar tanta locura en lloch tant eminent.

"Pero si el Prímat se contradiu, no s'ha posat en contradicció el Pontífice que es superior segurament al Prímat.

"Posat Pío IX en el cas de fer declaracions polítiques respecte á la dinastía constitucional espanyola, en la Allocució del 1.er de Mars de 1841, feu constar que el Papa no volia reconeixer á D.ª Isabel, y en cas de fer-ho, ho faria ab la salvetat expressa de que per reconeixer qualsevol soberania existent, la Santa Sede no pensava donar judici sobre 'l dret en las personas que la contendían. ¿Podria fer, avuy, alguna cosa mes la Iglesia? ¿Han prescrit 'os drets de D. Carlos reclamats pels espanyols en tres guerras de catorze anys? La qüestió está avuy lo mateix que en 1841; y si la iglesia arribés á reconeixer formalment la existent dinastía constitucional, hauria de fer la mateixa salvetat que feu Pío IX en 1.er de Mars de aquell any, y per tant, jamay podria prohibir als espanyols que defensessin lícitament los drets que la iglesia ha de ser la primera en respectar.

"Si altra cosa ordena l Cardenal Sancha, ens semblaria que 's separa de la doctrina ensenyada y practicada per Pío IX en el mateix cas concret; y en cas de contradicció entre el Prímat de Toledo y el Romá Pontífice, no es duptosa la elecció, molt menos quant el Pontífice no ve á fer mes que á desfer l'empát en

que 's trovan los dos últims Primats, iguals en títuls y en autoritat."

* *

Per altra part, la *España Cristiana* s'expressa en los següents termes.

"Es impossible que sian bons catòlics els tradicionalistas, ha dit ab tota formalitat *El Tiempo*, diari d'en Silvela, felicitantse de que haigi sigut sancionat pel Cardenal Rampolla un dels folletos que venen publicantse en aquets dies de confusió voluntaria.

"L'autor del folletó assegura que *pecan gravement los que no se subjectin ab respecte al poders públics constituïts en Espanya*; y anyadeix *El Tiempo* que *pecarán de temeraris é irreverents los que 's resisteixin á ser alfonsins*.

"Está bé: nosaltres, tradicionalistas, estém disposats á girar la casaca y fernos ministerials quan donya Cristina formi unas Corts á la manera espanyola y tradicional, ab majoria perfectament catòlica; quan eixas Corts sustitueixin la Constitució actual per altra Constitució cristiana; quan se restauri la Unitat Catòlica ab totes sas conseqüències; quan vejém abolida la llibertat de impremta, reglamentant la censura previa pera 'ls assumptos de Religió y moral; quan se supprimeixi el Jurat y puga crearse una Magistratura recte y competent; quan desapareixi el Sufragi Universal ab totes sas trampas; quan sian destituïts de las cátedras tots los professors sectaris; quan se persegueixi sens compassió als masóns y sian expulsats de tots los centres y oficinas del Estat; quan no 's consenti el joch y espectacles immorals; quan se fassi una completa descentralizació administrativa, tornant á totes las regions sas llibertats lligítimas; quan se protegeixi la agricultura, industria, comers, lletras, ciencias y arts; quan se fassi justicia, economia y moralitat en totes parts y en tots los rams; y, en una paraula, quan se posi en práctica l'hermós programa de la Tradició espanyola; llavors y sols llavors, deixarem de ser tradicionalistas, pera consentir que se 'ns moteigi d'Alfonsins."

"¿Volen els mónstruos del Catolicisme lliberal que hi haigi un cisme entre 'ls espanyols? Donchs, tinguin en compte que la gent senzilla no ha perdut el sentit comú, ni es fácil que se la enganyi ab sofismes. Coneix be al lliberalisme, y encare que baixés un angel del Cel á dirli que ara es bo y admissible lo que avans era dolent y execrable, no ho creuria; á aqueix angel li dirían dimoni

"Y prou ja de xeringas."

Per la traducció,
SAID.

LA REGENERACIÓ

Com lo sol (d'un día nuvol)
sens donar llum ni escalfor,
nos ha eixit al mitx de Espanya
un sol regenerador....
y aqueix sol (que no fa sombra)
son mal fat nos va estenent....
mentres Espanya, s'ensorra
de tant regenerament.

Disfrutem d'uns governs mascles
padrastes de la nació....
cariátides.... corcades....
puntals d'una institució....
y d'un trono que s'ajoca
rodolant per l'estimball....
y.... Espanya, fa com un ciri
quan crema de cap-per-vall.

Que ningú, donchs, s'amohini
ni demani reduccions
de las cargas que 'ns aixafan
ab consums, contribucions,
impostos de pau y guerra,
arbitris, drets.... Aixó ray;
si volem regenerarnos,
aixó, no 's pot tocar may.

Que Espanya de día en día
prospera y se fá més gran,
ho demostran las Potencias
que.... ab sas unglas esmolant,
esperan lo jorn ja pròxim
de cumplir lo seu paper....
quan farà Espanya l'viatge
de passar al estranger.

FLOSTICH.

D'ACTUALITAT

Doneu consells á burros y
vos pagarán á cossas.

(Adagi popular.)

Pocas senmanas han passat desde que 'l sabi y eminentíssim Cardenal, Sr. Dr. D. Ciriach M.ª Sancha, Arquebisbe de Toledo y Primat de las Espanyas y sas Indias (segons oficialment se diu), fentse ben bé compte del modo de ser que actualment té la societat indiferent, disposada á recolzar-se al foch que més calor pot donar á la tripa, y pensant al mateix temps, portat de bons desitjos, que 'ls que més dolents resultats d'aquestas causas ne treyan eran certs catòlics que, de generació en generació, venían y desapareixían del món, lluytant sempre y somiant esperansas falagueras que jamay se realisaren, posseïts dels mateixos somnis y, segons sembla, enlluernats per las mateixas beneytas doctrinas de govern, que adoleixen de grans dificultats (segons diuen) pera ser posadas en práctica, en nostres días, espetegá als catòlics, en forma de folletó, una colecció de bons consells, fruit de son provat zel, de virtuts passadas pels crisols de sa vida cristiana, inspiradas en compliment de la difícil y punxaguda missió á que está obligat á cumplir en benefici de nostra Santa Mare la Iglesia.

El sabi, Eminentíssim y Excelentíssim Sr. Sancha, 's proposá segurament un bon fi, que á no dubtar havia de donar profitosos resultats á eixa gran volada de catòlics que, fent gala de santa intransigencia, han vessat sa sancha, han perdut sas hisendas y portan miserable vida, plena de treballs y penas, per portar un rosegonet de pa á sos tendres infants, que cada día, al llevarse y al anarsen al llit, demanan al Pare Celestial los dongui el pa de cada día. Se diria segurament lo molt il·tre. Primat: "Aquesta classe de catòlics son incorregibles, son tontos de solemnitat, ni 'ls serveix l'exemple que 'ls donan en Pidal, Liniers, Gomez, Coll y Astrell y tants altres que prácticament 'ls han ensenyat 'l modo de viure modern, y es precis ferlos un obra de misericordia, ensenyantlos el bon camí, vull dir el camí de passar una vida un xich regalada." Tenint en compte eixas consideracions meritorias, inspirat, sens cap classe de duple, per son zel, va transmetre al paper una colecció de ben pensats y sabis consells que, de seguir-se en el modo y forma per ell exposats, podrian reportarlos grans beneficis en aquest mon.

Mes l'esperit humà, insurrecte ja per naturalesa, bufat per aquesta llibertat sens mida que li concedeix la Constitució lliberal (hermosa Dulcineya), per transmetre al paper ab lletres de motllo, las més descabelladas ideas que arriban á portar la confusió fins als més ben regularisats cervells, portaren també á alguns catòlics, y segons sembla no dels més frets, á capgirar los propòsits del Sr. Cardenal. En forma de folletó contestan, aquestos catòlics caps-calents, molt enérgicament, sí, ab doctrina digna d'aquells temps ab que 's sellava la professió ab sancha de sas veras, encare que aspre, ó més ben dit, irrespetuosa en la forma, als bons consells que s'ha dignat donar-nos lo Dr. Sancha.

No som pèrits en la materia y Deu no 'ns ho tinga en compte si anem errats, mes crech que 'l Cardenal Sancha, al escriure lo folletó, es proposá ensenyar lo següent:

1.ª La societat actual es incorregible, está empapada de lliberalisme, no hi ha humana redempció per ella, si no vé un horrorós cataclisme que ho esmicoli tot; luego es precis que aquest vinga, y perque aixó succeeixi més prompte, es precis destruir los obstacles; es aixís que 'l principal obstacle son los catòlics tossuts y tontos, donchs, pues, bueno; á nanná els carlistas.

2.ª Aquestos catòlics carlins son uns bons noys, pobrets! han dejunat per espay d'anys y panys portats per sa intransigencia, donchs mirem de ferlos venir á menjar del pressupost, que aixís recobraran forsas perdudas y després, agraïts, tindran ánimo per defensar ab energia los principis de nostra Santa Religió, mes com que si gastem paraulas dolsas convidantlos perque vingan no voldrán creure y dirán sempre que no, amenassemlos ab lo que 'ls fa més por, las penas del altre mon, pero sens cap mala intenció, ans al contrari, per efecte d'un bon desitj, á fi de portarlos á tastar los plahers que dona la gran Olla.

Nosaltres, que creyem que las exposadas consideracions son las que portava 'l sabi Cardenal en sos consells, aplaudim de debó als mateixos, y en quant

als autors del folletó contrari, que tracta d'excessos, devem dirlos que son una colla de sabatas, d'irrespetuosos que no saben lo que 'ls convé, de mal agraïts que 's burlan de qui 'ls guía ab desinterés, en fi, que desprecian consells que portarian lo triomf aviat de lo que tant desitjan. ¡Pastanagas!

LO MESTRE VELL.

LOS FIGURINS DE MODA

¿Quin dels deixebles del MESTRE TITAS no 's creya, com jo mateix, qu'aixó d'inventar modas y exposar figurins dintre dels aparadors pera representarlhas, com aquell qui diu, al viu ó al natural, y atraure ensempls y conquistar al públich, era cosa propia de sastres y encare més de modistas?

Donchs sápigam tothom que tant las modas com els figurins son *fòtils* que donan moltíssim que fer á moltes altres personas que no tenen res de sastre, ni molt menos de modista.

Y en prova de lo que dihem, aquí tenim als liberals que no 'ns deixarán pas mentir.

Basta que donguem una ullada al comens de nostre sigle, pera que nostra afirmació resulti certa.

Miréulos, quins afanys tenen pera poguer entrar primerament de contrabando y després á la descarada, las modas dominants á Fransa, y reparau com no paran sos treballs fins haver introduhit al lliberalisme, que no es més que un exòtich figurí vestit ab las ideas flamants y enlluernadoras de la Revolució francesa.

Pro no 'n tingueren prou d'haver introduhit las modas de Fransa ab lo malvat fi de fer perdre á n'als espanyols las costums y hàbits que 'ns son característichs, que importaren també la moda inglesa, representada per un altre figurí que tenia tots los defectes del sistema parlamentari sense cap de sas virtuts.

Una volta tingueren formada la Constitució del any 12 ab retalls de lliberalisme francès y trossos y bossins del parlamentarisme britànic, y alguns escropulons del catolicisme espanyol, han anat treballant sempre pera conseguir que, estraient Espanya son modo de fer, segueixi la corrent y las modas extrangeras per ella importadas.

Mes ¿quí ho havia de dir? No son sols els liberals els que pretenen que 'ls espanyols tinguem de verda de s'espanyols la cantitat más petita possible. Tampoch faltan catòlics que 'ls imitan.

* *

Fa alguns anys que quan se discutía sobre 'l tema de la *unió dels catòlics*, els alfonsins, pera apoyar sas pretensions de que devia ferse dintre de la legalitat, retreyan tot seguit la conducta dels catòlics alemanys, y ensemps que 'ns els presentavan com á modelo y posavan de relleu els grans beneficis qu'en bé de la Causa catòlica havian obtingut, feyan recalcar ben bé l'accent sobre 'l fet de que totes las victorias las havian alcansadas estant ficats dintre de la legalitat y sent sumisos als poders constituïts, malgrat á ser protestants.

Per més que 'l ser catòlich á l'alemana era una moda que al principi vestia molt, no obstant, també aná després decayent d'en mica en mica, fins que cansats els catòlics dinástichs de presentarnos com á modelo, ó siga de fer servir de figurins de moda á n'als catòlics d'Alemania, prengueren mostra dels de Fransa, y veus aquí cambiada la corrent en tot lo tocant á qüestions polítichs religiosas. La conducta dels catòlics francesos qu'havían ajupit sas espatllas sota 'l jou de la República, va ser desde aquell moment la norma que, segons els innovadors, ens tocava seguir y 'l modelo que deviam á totes passadas imitar.

Pro com que 'l mon sempre roda, d'aquí prové que no hi ha en ell res estable, motiu pel qual s'ha anat perdent també 'l mal gust que molts tenian de ser catòlics á la francesa, si be han tingut la fatalitat de sortir del foch y caure á las brasas, es á dir, que han deixat la moda francesa pera agafarne tot seguit un'altra qu'es també ben extranjera.

Y aquesta sí qu'es la moda qu'avuy día te més novetat y vesteix més que cap altra. Es com si diguessim lo *non plus ultra* en qüestió de modas. Figurínse que ha sigut *nada menos* que 'l Cardenal Sancha l'home que l'ha importada.

¿Vol algú que n'hi fassin dos quartos, dihentli en qué consisteix? Donchs qu'escolti al Cardenal Sancha que li explicarà sense ferli'n pagar res.

"Ojalá—diu el Cardenal en son folletó *Consejos al Clero*—que los católicos españoles que alaban y admiran a los de Bélgica se resolvieran a imitarles, uniéndose todos en el terreno constitucional."

Veus aquí, donchs, exposat en breus paraules, lo que constitueix la moda d'are en qüestions polítich-religiosas: es senzillament ser catòlich a lo belga.

Per consegüent, els catòlics belgas son per nosaltres els veraders figurins de moda dels quals devem pendre model.

Y are, com que no sabem quina novetat surtirà, quan a n'als catòlics belgas els prenguin lo privilegi de ser tinguts pel prototipo dels catòlics, convindria que preguessin a Deu que 'ns possessin per model a n'als catòlics irlandesos, ab lo qual, (segons un document publicat dias enrera pel *Correo Espanyol*) hauriam donat un gran pas pera tornar a ser catòlics a la espanyola, qu'es una moda que jamay devia haver sigut per cap espanyol abandonada, y qu'es la moda qu'hem seguit sempre nosaltres.

Sí: lo catolicisme dels carlins ha anat sempre marcat ab lo sello d'Espanya, qu'es la millor marca de fabrica pera acreditar lo catolicisme d'una persona.

Per consegüent, per més que hi hagin catòlics a la alemana, a la francesa y a lo belga, nosaltres serém sempre catòlics a la espanyola.

Lo qual es igual que ser bons catòlics, apostòlics y romans.

Y para de contar.

LO DEIXEBLE DE MANRESA.

A SANCHO

Salut, joh campeó ilustre!
jo 'l saludo de tot cor;
verament lo felicito
y si fossim més aprop
li donava una abraçada
y l'omplia de petons.
Aixís m'agradan els homes
que demostran son valor,
si no poden ab l'espasa
perque n'hi ha massa bell tros,
que ho fassin ab una ploma
com ha fet vosté fa poch.
Aixís m'agradan els homes,
aixís ho ha de fer tothom,
que si com vosté, a Espanya
tan sols fossem vint milions
de segú que no quedava
ni un carcunda fastigós.
¡Guerra a mort contra 'ls carlistas
y altres nyébits de bon cor!
Aquets ximpls sols pretenen
escursarnos la racció.
Si acás aquets triumfaven
ens faltaria l'arrós,
no podríam tranquils viure
ni passar per grans senyors;
¡guerra sens cartel als carcas!
¡viscan las instituciones!
Ja 's coneix, ja, que a Toledo
gastan plomas de tremp fort
com el d'aquellas espasas
d'acer tan pur y tan bó.
Aquí no hi ha més romansos;
que accepti tothom de cor
governar per dolents que sían
mentres no 'ns falti l'arrós.
¡Avant sempre y no espantarse!
¡Avant sempre y sense por!
Y que viscan ara y sempre
els traidors y 'ls lladregots.
¡Qué saben aquets panarras
de governar una nació!
¿Potsé 's pensan que l'Hisenda
s'arregla ab oracions,
ó se salva ab Pare-nostres
nostre crédito, nostre honor?
¡Que 'n son de pàus els carlistas!
Sempre venen ab cansons
de Fe, de patriotisme,
d'honoradés, de pun d'honor,
de camándulas d'aquestas
com bona administració,
rectitut en la conciencia....
¿Ab-qué 's menja tot aixó?
Vaja, Sancho, pots ben dirho.
Els carlistas no están bons.
Que vaigi rodant la bola,
viscan la panxa, el turró,
els xeflis, las tupinadas,
el robos, las filtracions
y tota la farandola....
Y ara, Sancho, estigui bó.

Cost de Rivera

per la copia
FLOR DE SANCH.

Nova aclaració

Nostre estimat company y mestre el *Correo Espanyol* publicá dias passats un articlet, ponderant nostre pobre treball OPINIONES DEL CARDENAL SANCHA que ha circulat profusament per Espanya y Roma.

Nostre treball no tenia mes mérit que 'l de ser oportú, ni entranyava altre sacrifici que 'l de la butxaca.

De que fou ben rebut, ho provan las cartas de felicitació ab que s'han dignat distingirnos alts personatges carlistas d'Espanya y alguns que 's trovan ara al estranger.

Lo que sentim es que la Nunciatura de Madrit s'haigi hagut de molestar en buscar dos exemplars. Consti que n'hi enviarem cinch, un día avants que als demés Prelats d'Espanya.

Pero convé fer present una cosa, y es:

Lo MESTRE TITAS se fá responsable de la fulla titulada OPINIONES DEL CARDENAL SANCHA que fou enviada gratis a 10 000 sacerdots espanyols, y a sos subscriptors, com ja diguerem.

Pero no pot respondre del folletó que circula titulat *El Cardenal Sancha y otros excesos* per la senzilla rahó de que res hi té que veure.

Per dir burradas no hi há ningú que passi la ma per la cara a *El País* de Madrit.

■ Dias passats afirmava que l'inspirador de la política del govern actual era el P. Montaña y els jesuitas.

Y ara assegura que no es altre qu'en Necedal.
¿En qué quedém?

Aixó no es res comparat ab lo altre.

Escoltin.

Diu *El País* que la culpa de que 'ls anarquistas de Montjuich sufrissin tants torments, la tenen: En Sardá y Salvany, Polavieja, Necedal, Benjumea, Torres Asensio, Montaña, Ortí y Lara, Mella, Bolaños, Barrio y Mier, etc., etc.

Perque—diu—son tots aquets senyors partidaris de la Inquisició.

¡Ara veyéu!

Aquests republicans no curarán may, ni a tiros.

Si no son una colla de malvats, serán ximpls.

O totas dos cosas.

Aquí va una noticia que recomanem als Bisbes y als jesuitas que protejeixen al insigne catòlich don Camilo Polavieja:

"Lo dissapte passat, dia de vigilia, una de las mes rigurosas del any, ja que es la de Pascua de Pentecostés, el ministre de la Guerra consentí que 'ls cadets que anaren a Aranjuez a fer maniobras devant de la familia real, no sols menjessin de carn, sino que impiament menjaren carn y peix."

Y ara farém unas preguntas que trasladem al Cardenal Sancha, ó al Cardenal Rampolla:

¿Es veritat que en el banquet que tingué lloch a Aranjuez, las instituciones y en Polavieja y altres ministros menjaren carn y peix guisat de diferentes maneras?

¿Qué hi diu ab aixó el Nunci apostòlich, que ab sa presencia autorisá, en Madrit, durant la passada Quaresma, un banquet ahont la plana major del flamant govern regenerador promiscuá ab la mes gran barra?

¿Ahont es aquella intransigencia d'altres temps mes felissos pera la Religió Católica?

¡Catòlics tots, y carlistas en particular, escolteume!

No perdeu la fe, per l'amor de Deu us ho demano. No feu cas de certas cosas que no deurian passar; penseu que nostre Mare la Iglesia Católica no te cap

culpa de las faltas dels homes, dels Prínceps y dels Reys.

Tinguém temor de Deu, y ja s'acosta 'l día de acabar ab tota aquesta comedia catòlica-liberal que ha fet y fa mes mal a la Iglesia que tots els dimonis del infern plegats.

UNA CARTA IMPORTANT

Copiem de *El Nacional*.

"CARTA DE ROMA"

Señor director de *El Nacional*.

Mi distinguido amigo: Llevo un mes en la capital del orbe católico, y, por circunstancias especiales, me he hecho lugar entre muchísimos personajes, relacionados unos con la política del Quirinal, y otros con el Vaticano.

Como me convenia para mis fines de información relacionarme constantemente con los clericales, segun llaman aquí a los partidarios del Papa, he tenido muchas ocasiones, que he aprovechado, de hablar con personas de elevada jerarquía eclesiástica y también de la nobleza romana.

Sin preámbulo de ningún género voy a trasladar a estas cuartillas todo cuanto he podido averiguar que haga referencia a la política de Iglesia de España.

Hélo aquí, que es rigurosamente exacto:

Los carlistas en el Vaticano

Que los partidarios de Don Carlos son mal vistos en el Vaticano, es cosa fuera de duda, sabida por todo el mundo. El cardenal Rampolla, que es el más ferviente partidario de la Monarquía de don Altonso XIII, no para ni sosiega en su intento de desbaratar todos los planes y proyectos carlistas. Hace muy pocas semanas que el secretario del Papa, en unión de una elevadísima dama, ha conseguido romper las relaciones matrimoniales que se proyectaban entre Don Jaime y una princesa de Baviera: de modo que ese casamiento no se efectuará.

La célebre Pastoral del eminentísimo cardenal primado señor Sancha, en que Su Eminencia da consejos explícitos al clero de Toledo para que reconozca y acate las instituciones reinantes en España, es obra del Cardenal Rampolla, a quien ha secundado el eminentísimo Sancha por ser acérrimo defensor de la Monarquía actual y enemigo declarado del carlismo.

Pues bien; todo esto y otras maniobras que están haciendo en el Vaticano, como digo, son obra exclusiva de Rampolla y de Merry del Val, vuestro embajador, sin que León XIII se entere de nada, porque está más muerto que vivo.

En prueba de ello, voy a manifestar a usted algo de lo que me dijo una dignidad eclesiástica que es enemigo por completo de la política de Rampolla, como lo era ya vuestro gran Canóvas del Castillo.

Entre el elemento clerical, me decía, así entre cardenales como obispos, Ordenes religiosos y la nobleza romana, se comenta desfavorablemente y con cierto mohín de desprecio la conducta política que con España sigue el secretario de Estado, por no ser la política de la Iglesia católica, que considera accidentales las formas de Gobierno, y la Iglesia de Jesucristo no es de doña Cristina, ni de don Carlos, ni de Sagasta, ni de Silvela, ni de Polavieja, ni de la República.

Porque esto de querer hacer alfonsina-silvelista la Iglesia en España sólo se le puede ocurrir al que desconoce, como Rampolla, la situación actual de la política española.

Y esto, la verdad, lo reprueban con energía un sinnúmero de distinguidas personalidades con quienes he tenido ocasión de hablar, y no se recatan en proferir palabras depresivas para el cardenal Rampolla, que nunca, y menos ahora que aspira a suceder a Leon XIII, ha tenido simpatías en Roma.

Con motivo de las angustias y tremendas circunstancias porque atraviesa y ha atravesado nuestra desgraciada España, una respetabilísima y muy elevada dama, en unión del jefe del Gobierno, solicitaron del Vaticano, para tranquilidad de las instituciones, que Leon XIII dirigiese al Episcopado español una carta Pontificia en la que se condenase toda rebelión carlista y hacer que estos elementos acatasen la dinastía sin vacilar. El Papa consideró que esto era muy grave, por las consecuencias de un cisma que podía sobrevenir en España. Entonces Leon XIII, que goza algunos ratos de lucidez, mandó al cardenal Rampolla que secretamente consultase por escrito oficial uno por uno los Prelados españoles sobre la proposición que la Corte de España hacia al Vaticano, y que informasen también sobre la verdadera situación de España.

Efectivamente, la contestación del Episcopado español no se hizo esperar. Y, asómbrese usted, amigo mío, cuatro Prelados contestaron que estaban conformes con lo que solicitaban de Madrit, y que España saldría bien con esa situación imperante: estos cuatro eran ministeriales, como diría el difunto Monescillo: un Cardenal, un futuro idem, un Obispo y otro idem, difunto há poco. Los tres primeros han sido renumerados, y, a no morir el último, también lo habría sido.

CATORCE contestaron lo siguiente, y cuide usted que los cajistas lo pongan en letra cursiva: «Que estaban cansados de sostener interinidades que resultaban perjudiciales a la Iglesia.» Entre estos catorce hay cardenales, arzobispos y obispos.

Los restantes contestaron con evasivas, que no significan otra cosa que nadar y guardar la ropa; esto es, estar bien con todos.

Esto que digo, bajo mi palabra de honor, me lo ha referido persona que ha leído alguna de estas cartas, y que Rampolla cuida muy bien que no las vea Leon XIII, y por eso no se ha sabido nada; pero los Cardenales y la Corte pontificia se han enterado, y la rechifla y burlas al cardenal Rampolla son ingeniosas.

Entre tanto Don Carlos no hace el menor caso de todo cuanto el clericalismo necio y estúpido haga contra él y su causa.

El, según me decía uno de sus más fervorosos amigos de Roma, ha trazado su plan perfectamente combinado, y de este no le separarán los trabajos de zapa del Vaticano, ni los embustes é invenciones de Madrid, ni las impacencias de algunos de sus partidarios. Cuando haga lo que se ha propuesto, lo quiere hacer bien y ahorrar á España otra guerra civil, que sería desastrosa ahora. Más me ha dicho este amigo de Don Carlos, que pertenece á la nobleza romana: «Que no se hagan ilusiones los de Madrid: Don Carlos, el día que menos piensen, les dará un gran disgusto; no puedo decir más á usted.»

Yo así lo creo, y cuando yo lo aseguro, mis razones tendrán. Entonces no le valdrán al general Polavieja esos formidables planes militares de que tanto ha cacareado.

Digan lo que quieran por ahí, en Francia, Italia, Inglaterra y en cuantas partes he estado, todo el mundo deplora que la profundísima división que reina entre los republicanos españoles, y que ha hecho imposible el advenimiento de la República, haga posible el triunfo de la Causa del Duque de Madrid. Aquí, en Italia, cuantas personas trato y hablo, como saben que soy español, me preguntan sobre la «desgraciada España» y también sobre Don Carlos y los carlistas, que se van haciendo simpáticos por ese lastre de fanatismo ultramontano que han arrojado y, sobre todo, por el odio que les tienen los Obispos.

Otro día le hablaré de la política italiana y de los candidatos que aspiran á suceder á Leon XIII. Los únicos son el cardenal Gotti, carmelita descalzo, y el cardenal-arzobispo de Bolonia, monseñor Svampa. Rampolla no tendrá calor en el futuro Conclave.

Suyo afectísimo amigo s. s. q. b. s. m.,

M. DEL VALLE.

Roma 16 de Mayo de 1899

Ja ho veuen nostres lectors.

Aixó es de un periódich lliberal, que diu lo que ja 'ns sabíam de memoria, pero que no 'ns atrevíam á dirho tan clá y en lletras de motllo.

¡Deu meu, Deu meu! Val més que callém y que cada hù 's fassi 'ls comentaris; que de ferlos nosaltres potser ho fariam massa clar y cauríam en el mateix defecte qu'hem censurat al autor de "El Cardenal Sancha y otros excesos."

OPINIONS

(SECCIÓ LLIURE)

La de "Un home de pau"

Crech que ab bona voluntat se podrien arreglar moltes coses, porque aleshoras se faria recta aplicació d'aquell tan sabut principi que diu: *In necessariis unitas, in dubiis libertas in omnibus charitas*, y ab éll, sols se podria obtenir, á mon entendre, l'unió de tots los elements sans d'Espanya. Molts crehuen que l, unió s'ha de fer per l'unificació de las cosas unibles; jo crech molt al revés, que s'ha de obtenir per medi de respectar cada hù l'opinió del contrari en lo que siga de opinió lliure: si aixó 's fes, ó millor, s'hagués fet, no seria tan gran la distancia entre carlistas, integristas y catalanistas que son los tres elements que 's poden considerar més sans aquí en nostra regió.

Convinch en que ningú 's pot declarar anti-carlista, porque tractantse d'un dret tan fundat com lo de Don Carlos, entench que es faltar á la justicia y al Decálech l'oposarse á l'obtenció d'éll; empró entre fer l'oposició á Don Carlos y declararse carlí vulguis ó no vulguis, hi ha un terme medi, que es lo de deixar expedit lo camí á Don Carlos, pera que éll se arregli com millor sápigam y pugui, per obtenir lo gaudiment de son dret: si aixó haguessin fet integristas y catalanistas, en altre terreno ens trovaríam avuy dia. Los carlistas per la sua part no s'empenyen tant en portar l'aygua al seu molí, no s'hauríen allunyat tantas voluntats y seria un fet lo de la atracció que diuen professar.

En tal estat las cosas, ó millor dit los ánimos ¿qué no sería factible? ¿No 's podria en un cas donet donar á entendre á la virtuosa dama que regeix los destinos

d'Espanya que aquí 's vol pau, cedint ó retirantse aquell que no pot demostrar son dret á las "alturas" del poder? Molt aviat ho comprendria quan veuria (en la meua hipòtesis) que aquí la part sana lo més que fa es no estar per cap, per consegüent ni per ella: ¿Aviam d'ahont trauria 'ls generals de prestigi per conservar l'ordre, ni homes de govern que valguessin dos quartos? Es dir que cauria com obra ruïnosa, á la qual se treuen los puntals.

Y 's noti que aquí no 's reproba l'actitut que acaba de marcar als catòlics la *Nunciatura Apostòlica*, de aunar-se per treballar en lo terreno legal, antes crech que desde aquest terreno es que deuria y podria arreglar-se la qüestió política espanyola.

Tal es lo parer de

UN HOME DE PAU.

CANSÓ DEL PAGÉS.—Es una nova producció deguda á la inacabable vena de nostre amich en Juliá y Farell.

La part literaria es ben filla de son pare. Agudesa é ingeni respira per totas parts; en totas las estrofas hi ha sal còmica de la de bon género, sens acudir al xiste picant ni á las paraulas de doble sentit que tant abundan en las produccions del caracter de la serie de *Cansons* que ve publicant el Sr. Juliá.

La música es senzilla é ingeniosa y adaptada perfectament á la lletra y al caracter del *tipo* que retrata.

LA CANSÓ DEL PAGÉS, es representable y la recomaném á las societats morals recreativas.

A pesar de ser luxosament editada, ab una magnífica lámina en varios colors, sols costa 2 pessetas.

CARTAS DE FORA

Solsona, 20 de maig de 1899.

Simpátich Solsoní: ¡Quin cas mes raro m' está passant! Quan jo 'm creya distingir baix l' pseudonim de un *Solsoní*, la figura astuta y solapada d' un lliberal, resulta, que m'he equivocat completament, y aquest que consideraba com á enemich, es nada menos, que un carlista dels més fermes y valents. M'en alegro, home, m'en alegro, y de bona gana 't daria la enhorabona, si aquesta fos suficient per disipar lo nuvol que s' interposa entre tú y jo. Estranya coincidencia es aquesta. Dos que 's titulan carlistas y s' impugnan mutuament en defensa de sa Causa, no pot concebirse d'altra manera sino pensant que un dels dos s'equivoca per ignorancia. Aném á veure.

Mon objecte al escriure la primera carta, fou defensá la conducta del digne Secretari d'aquest Bisbat contra las acusacions que li dirigies. Ja 't digui jo en ella que eran completament falsas; mes per aixó continúas en que son treze y no dotze, posant per testimoni á Torá y Guisona. Donchs has de entendre que ni la una ni l'altra població vejeren en tot lo periodo electoral al senyor Valls acompanyat del predit senyor Secretari. Aquesta pertinacia en censurar, sens rahó, á una persona que tú mateix confesas está favorablement inclinada á nostre Causa, ¿no es proba suficient per demostrá que tú solsament ets qui vas equivocar?

Jo defensaba al senyor Valls per dos cosas: primera, porque 'm consta son Catolicisme y segona, porque veyia, com es natural, que la part més sensata de aquesta població, lo apoyá, y al mateix temps puch anyadirhi una tercera que es consecuencia de la primera, ó sia: porque apoyant al senyor Valls se atacaba indirectament á l' lliberal. Si segons 's despren de tos escrits, preferies lo lliberal, al Catòlich, y es part esencial del nostre lema la paraula Deu ó Relligió se segueix que 't apartas del programa y per consegüent t'equivocas en ta pretensió de defensá nostres idees.

Si tants y de tanta calitat fossin los favors otorgats als Solsonins pel senyor Maluquer, creus que aquells l'hauríen abandonat á la hora de la lluyta, per mereixer lo dictat de ingrats? Jo crech que obraren molt be fentho aixis, puig saberen distingir milló que tú ahont estaba la verdadera causa.

Molt més llach podria ferme, mes temo ser difus ó mereixer una repulsa del senyor Mestre.

Estich disposat á continuar si aixis ho desitjas, pero ab la condició que hem de assentá bases fermes y concretas, per evitá la confusió y en gracia de la claretat.

Permetem, ans de concloure, la següent digresió.

¿Qui t'ha dit que era acuell de gabia? Pretens, sens dubte ab aquesta afirmació arrancarme una resposta positiva ó negativa, y de ella pendrer lo fil de las investigacions, per conèixer al fi qui soch y com me dich. ¿No es aixis? Mes com no ho considero necessari revelarho per arc, no t'emenyis en buscarme que no 'm trobarás. Per ma part he de dirte ab franquesa que també han sortit fallidas mas indagacions.

MINGUET.

Girona, 21 de maig de 1899.

Apresiasi *Agafal fort*: No es altre cosa que lo posar la vritat en son lloch, lo que m'incita á contestar á la teua carta del 9 del corrent. No creguis que las *directas* que dirigeixes contra lo Dr. Pere, hagin fet mella en son cor, ja que de ségú s'aten á las paraulas que un ministre francès dirigí á un diputat que l'estaba insultant, (quals paraulas en sustancia son las següents: «Los insultos valen per lo que val aquell de qui venen.» No sé lo que tú voldrás, pero los insultos que surtin de la teua ploma, valdrán poch ó res. No t' creguis que baig lo pseudónim, no conegui qui ets tú; et conech.

Passém á debatre las afirmacions. Primer dius que «sent estudiant, son catedràtic, tingué que excluirlo dels exámens, no sé si per burro ó indisciplinat, com diuen tots sos condeixebles».—Dech manifestarte que hi ha un condeixeble seu, que avuy es rector de un lloch prop de Girona el qual manifestá que lo doctor Pere era un estudiant que «cumplia tots sos debers».

Lò que dius de las *ratas farineras*, quelcom t'ha passat que t' quexis; creu que si tots los estudiants, (com es lo seu deber) complissin lo reglament, serian inútils tals *ratas*.

Segón, dius que fou carlí quan era soldat ras, y are que es canonge es alfonsí. Com que tú ho dius y veyent ton fi, no t' crech. ¿Qué tens que dir si tú feyas la gara á certa persona, y tot per los seus *cumquibus*? Dius també qu'es canonge per oposicions sense opositor, sobre lo que t' faig la següent reflexió: O lo Dr. Pere s'esplicá ó no en las oposicions, ó be si vols, en los exercicis per la canongia; si lo primer, ben fet que li donguessin la canongia; si lo segón, hem de suposar que lo jurat ó no conèixia lo que valian ditas oposicions, ó que li donaren la canongia contre lo dictamen de la rahó, cosa no probable conèixent y sapiguent la ciencia y recte conciencia dels que formaban lo jurat.

Tercer, citas lo fet de García y Dalmau los que anaren al teatro, no ab permis del Dr. Pere, sino del Sr. Rector. Los del Carme faltaren al reglament, y per lo tant son dignes de càstich, siguent castigats *no motu proprio* del Dr. Pere, sino per mandat del senyor Rector. ¿Qui rasca senyal que quelcom li pica!

Avans de despedir-me dech manifestarte que á can Franquet, Geli, etz., venen un llibret que á lo més costa dos rals en lo qual s'hi apren que als superiors no se 'ls tracta com á iguals; si vols pots comprarlo; diners te sobran. Adeu guapo... de Girona.

Ton condeixeble,

JA 'T TINC.

**

Girona, 24 Maig de 1899.

Apresiasi Titas: La carta que desde Girona li ha tras-més un tal *Agafal Fort*, y que vosté publica en lo número roo de son periódich (lo número si que 'l trobo adequat á ella), no pot anar ni ab curriolas: tant es lo que 's desbarrara contra un personatge digníssim d'aquest bisbat. Lo primer comentari que de la mateixa he oit, ha sigut que vosté feya molt mal fet en admetre semblants correspondencias, porque ó son una veritat ó no ho son: si ho son, superior hi há per poder acudirhi, y si no ho son, com en el present cas no ho es, passen á esser una infamia; aixis que, estimat senyor Mestre, no extranyi li digui que la tal carta ha causat molt mal efecte entre personas de recte conciencia y sa criteri.

Conech molt be al senyor aludit y sempre l'he vist correcte y exemplar en tot: en materia d'interpretacions hi há un aforisme que diu que la *presunción tant per tant está de part del superior*, y tocant á l'interpretació del Reglament de que 's parla en la carta de segur que hi está. Sé que dit senyor treballa ab zel, y en quant á prudencia y discreció més las havém de suposar en un doctor *nemine discrepante* y canonge per oposició sens competidor, porque la sua nombradia feya que se 'l cregués canonge ja antes de serho, que en un simple estudiant, que per ara no promet ser gayre bon sacerdot, si es que ancara hi arribi, per alló que diuen, que 's necessita vocació y lo que es aquesta per ara no *aparece por ninguna parte*.

Tingui á be insertar la present en son senmanari, á fi de que la veritat quedi en son lloch.

Aixis s'ho promet son atent servidor,

MÁTALAS CALLANDO.

Imprempta, Casanova, 13.—Barcelona.

Extracte-Globo

pera netejar tota classe de metalls

Es lo millor invent conegut fins avuy pera netejar y brillantar tota classe d' objectes de plata, or, llautó, bronze y demés metalls.

Es de suma necessitat en las iglesias y convents, etz, etz., pera tenir nets y brillants los objectes del culto.

Al per menut: en totas las droguerías.

Per major: Fontanella, 5, botiga.—Barcelona.